

Kohtuasi C-600/23

Eelotsusetaotluse kokkuvõte vastavalt Euroopa Kohtu kodukorra artikli 98 lõikele 1

Saabumise kuupäev:

2. oktoober 2023

Eelotsusetaotluse esitanud kohus:

Cour de cassation (Belgia)

Eelotsusetaotluse kuupäev:

8. september 2023

Hageja:

Royal Football Club Seraing

Kostjad:

Fédération internationale de football association (FIFA)

Union européenne des Sociétés de Football Association (UEFA)

Union Royale Belge des Sociétés de Football Association (URBSFA) ASBL

Menetluses osales:

Doyen Sports Investment Limited (kohtuotsuse talle siduvaks muutmise eesmärgil kaasatud kolmas isik)

I. Põhikohtuasja ese

- 1 Põhikohtuasja esemeks on Royal Football Club Seraing'i hagi Fédération internationale de football association'i (Rahvusvaheline Jalgpalliliit, edaspidi „FIFA“), Union européenne des Sociétés de Football Association'i (Euroopa Jalgpalliliit, edaspidi „UEFA“) ja Union Royale Belge des Sociétés de Football Association (Belgia Jalgpalliliit, edaspidi „URBSFA“) vastu, milles palutakse sisuliselt tuvastada, et FIFA kehtestatud eeskirjad, millega keelatakse mängijate

majanduslike õiguste kuulumine kolmandale isikule (n-ö *third party ownership* või *third party investment* skeemid), on vastuolu tõttu liidu õigusega õigusvastased. Samuti nõutakse hakis selle keelu kohaldamise tõttu Royal Football Club Seraing'ile tekkinud kahju hüvitamist. FIFA distsiplinaarkomisjon määras Royal Football Club Seraing'ile karistused, mis jäeti muutmata Šveitsi spordivahekohtu otsusega, mille Tribunal fédéral (Šveitsi Kõrgekohtu) kehtima jättis.

II. Eelotsusetaotluse ese ja õiguslik alus

- 2 Cour de cassation de Belgique (Belgia kassatsioonikohtus) leiab, et põhikohtuasja lahendamiseks peab ta ELTL artikli 267 alusel pöörduma Euroopa Liidu Kohtu poole ELL artikli 19 lõike 1 ja Euroopa Liidu põhiõiguste harta artikli 47 tõlgendamist puudutavate küsimustega, et teha kindlaks, kas nende sätetega on vastuolus see, kui vahekohtu otsus omandab seadusjõu ja kolmandate isikute suhtes kehtiva tõendusjõu, kui kooskõla liidu õigusega on kontrollinud liidu liikmeks mitte oleva riigi kohus.

III. Eelotsuse küsimused

1. Kas Euroopa Liidu lepingu artikli 19 lõikega 1 koosmõjus Euroopa Liidu toimimise lepingu artikliga 267 ja Euroopa Liidu põhiõiguste harta artikliga 47 on vastuolus kohaldada selliseid liikmesriigi õigusnorme nagu Belgia kohtute seadustiku (Code judiciaire) artikkel 24 ja artikli 171[3] lõige 9 – millega kehtestatakse kohtuotsuse seadusjõu põhimõte – vahekohtu otsuse suhtes, mille kooskõla Euroopa Liidu õigusega on kontrollinud liidu liikmeks mitte oleva riigi kohus, kellel ei ole õigust pöörduda eelotsuse küsimusega Euroopa Liidu Kohtu poole?
2. Kas Euroopa Liidu lepingu artikli 19 lõikega 1 koosmõjus Euroopa Liidu toimimise lepingu artikliga 267 ja Euroopa Liidu põhiõiguste harta artikliga 47 on vastuolus kohaldada liikmesriigi õigusnormi, millega omistatakse kolmandate isikute suhtes tõendusjõud – mille ümber lükkamiseks tuleb neil esitada vastupidist kinnitavad tõendid – vahekohtu otsusele, mille kooskõla Euroopa Liidu õigusega on kontrollinud liidu liikmeks mitte oleva riigi kohus, kellel ei ole õigust pöörduda eelotsuse küsimusega Euroopa Liidu Kohtu poole?

IV. Peamised vaidlusega seotud liikmesriigi õigusnormid

- 3 Peamised vaidlusega seotud liikmesriigi õigusnormid on järgmised.

A. 16. juuli 2004. aasta seadus rahvusvahelise eraõiguse seadustiku kohta (loi du 16 juillet 2004 portant le Code de droit international privé)

– Artikli 22 lõige 1

„Välisriigi kohtuotsus, mis on täidetav riigis, kus see tehti, tunnistatakse Belgias osaliselt või täielikult täidetavaks artiklis 23 sätestatud korras“.

– Artikkel 26:

„Välisriigi kohtuotsuste tõendusjõud

§1. Belgias tõendab välisriigi kohtuotsus kohtu poolt tuvastatud, kui see kohtuotsus vastab kohtuotsuse tegemise kohaks oleva riigi õiguse kohaselt selle ehtsusele esitatavatele nõuetele. Välisriigi kohtu poolt tuvastatud ei võeta arvesse osas, milles see tooks kaasa avaliku korraga ilmselgelt vastuolus oleva tagajärje.

§2. Välisriigi kohtu poolt tuvastatud faktiliste asjaolude ümber lükkamiseks võib esitada kõiki seaduse kohaselt lubatud tõendeid.“

B. Kohtute seadustik (Code judiciaire)

– Artikkel 24:

„Lõplikul otsusel on selle kuulutamisest arvates seadusjõud.“

– Artikkel 28:

„Otsus seadusjõustub, kui seda ei saa enam vaidlustada ega edasi kaevata, välja arvatud juhul, kui seaduses on sätestatud teisiti ning võtmata arvesse erakorralisi edasikaevõimalusi.“

– Artikli 1713 lõige 9:

„Vahekohtu otsusel on pooltevahelistele suhetele samasugused tagajärjed nagu kohtuotsusel“.

V. Põhikohtuasja asjaolud ja menetlus

- 4 Esimene kostja FIFA on Šveitsi õiguse alusel asutatud mittetulundusühing, mille asukohaks on Zürich (Šveits). See ühendab vastavates riikides jalgpalli korralduse ja järelevalve eest vastutavaid riikide alaliituseid.
- 5 Põhikirja kohaselt on tal reguleerimisvõime, mis annab talle võimaluse kehtestada nii oma liikmetele kui ka vahetult või kõnealuste alaliitude kaudu iga riigi jalgpalliklubidele ja neis klubides registreeritud mängijatele siduvaid eeskirju.

- 6 Nende eeskirjade eesmärk peab olema edendada ausameelsust, eetikat ja ausat mängu ning takistada seda, et sellised meetodid ja tegevus nagu korruptsioon, dopingu kasutamine või mängutulemustega manipuleerimine kahjustaksid mängude, võistluste, mängijate, ametnike ja klubide usaldusväarsust või põhjustaksid kuritarvitusi.
- 7 Teine kostja UEFA on Šveitsi õiguse alusel asutatud mittetulundusühing, mille asukohaks on Nyon (Šveits) ning mis ühendab Euroopa riikide alaliituseid.
- 8 Vastavalt põhikirjale on UEFA eesmärk eelkõige edendada Euroopas ausa mängu põhimõttest lähtuvat jalgpalli, jälgida ja kontrollida Euroopas igasuguse jalgpalli arengut, korraldada ja viia läbi rahvusvahelisi võistlusi, määrates kindlaks neist osavõtu kriteeriumid, „takistada seda, et meetodid ja tegevused seavad ohtu mängude või võistluste nõuetekohasuse või toovad jalgpallis kaasa kuritarvitusi“ ning „oma eesmärkide saavutamiseks [võtab UEFA] kõik meetmed, mida ta vajalikuks peab, sealhulgas kehtestab eeskirju, sõlmib lepinguid ja kokkuleppeid, teeb otsuseid ja kinnitab programme“ (põhikirja artikkel 2).
- 9 Kolmas kostja URBSFA, mille asukohaks on Brüssel (Belgia), on Belgias tegutsev juriidiliseks isikuks mitte olev ühendus, mida tunnustatakse avalikku huvi teeniva organisatsioonina. Koos teiste ühendustega korraldab ta Belgias amatöörjalgpalli ning profijalgpalli kahe esimese liiga tegevust. Tema faktilisteks liikmeteks on eelkõige jalgpalliklubid. Ta on kahe esimese kostja liikmeks olev riigi alaliit. Ta peab järgima ning kohustama Belgia klubisid järgima FIFA ja UEFA põhikirja, eeskirju ja otsuseid, kui õiguse üldpõhimõtetest, avalikku korda käsitlevatest sätetest ning vastavat valdkonda reguleerivatest riiklikest, piirkondlikest ja ühenduse õigusnormidest ei tulene teisiti. Lisaks sellele annab põhikiri talle pädevuse kehtestada Belgia klubidele siduvaid eeskirju, võtta täidesaatvaid meetmeid nende rakendamiseks, teostada nende klubide suhtes spordiga seotud võimuvolitusi ja distsiplinaarvõimu ning lahendada nende vaidlusi.
- 10 Kohtuotsuse talle siduvaks muutmise eesmärgil menetlusse kaasatud kolmas isik Doyen Sports Investment Limited on Malta õiguse alusel asutatud eraõiguslik äriühing, mille asukohaks on Sliema (Malta). Äritegevuses keskendub ta Euroopa jalgpalliklubide toetamisele finantsvahenditega. Põhikirja kohaselt on tema eesmärk eelkõige (a) jalgpallurite, (b) treenerite ja mängijate ostmine; (c) jalgpallurite, treenerite ja mängijate esindamine; (d) mängijate, treenerite ja mängijate ülemineku korraldamine erinevate klubide vahel; (e) klubide esindamine; (f) jalgpalliklubidest kasumi teenimine või aktiivne osalemine nende igapäevases juhtimises tingimusel, et järgitakse FIFA määrustikku ning kõiki muid asjassepuutuvaid riigisiseseid või rahvusvahelisi norme ning (g) jalgpalliklubidele laenu andmine.
- 11 Hageja Royal Football Club Seraing, mille asukohaks on Seraing (Belgia), on Belgia õiguse alusel asutatud mittetulundusühing, mis korraldab URBSFA liikmeks oleva jalgpalliklubi Seraing tegevust. Hooajal 2013/2014 võtsid selle

klubi üle uued juhid „ambitsiooniga viia klubi uuesti [...] Belgia või lausa rahvusvahelise eliidi hulka“. Klubi „mängib praegu endiselt 1. amatöörliigas ehk vahetult profijalgpalli ukse taga, kust tal on õiguspärane ambitsioon võimalikult kiiresti uuesti sisse pääseda, mis nõuab võimekust end sportlikult ja finantsiliselt tugevdada“.

- 12 FIFA võttis vastu „mängijate staatuse ja ülemineku määrustiku“ (edaspidi „MSÜ määrustik“), millega kehtestatakse üldkehtivad ja siduvad eeskirjad, mis reguleerivad mängijate staatust ning korraldatud jalgpallis osalemiseks kvalifitseerumist. Osad selle määrustiku sätetest on riigisisese tasandil vahetult siduvad ning tuleb muutmata kujul sätestada riikide alaliitude määrustikes. Teised peab iga alaliit omaenda määrustikesse ise sisse viima.
- 13 FIFA 26. septembri 2014. aasta pressiteates teatatakse, et „selleks, et kaitsta jalgpalli ja mängijate ausust, tegi täitevkomitee põhimõttelise otsuse, et mängijate majanduslike õiguste kuulumine kolmandatele isikutele keelatakse ning nähakse ette üleminekuperiood“.
- 14 Oma liikmetele saadetud 22. detsembri 2014. aasta ringkirjas teavitas FIFA riikide alaliite ja seega ka URBSFA-d sellest, et FIFA täitevkomitee kiitis 18. ja 19. detsembri 2014. aasta istungil heaks „[MSÜ] määrustikku lisatavad uued sätted, mis puudutavad mängijate majanduslike õiguste kuulumist kolmandatele isikutele ning kolmandate isikute mõju klubidele“, täpsustades, et need jõustuvad 1. jaanuaril 2015 ning et need tuleb lisada riigisisese siduvate sätete hulka.
- 15 MSÜ määrustiku uues artiklis 18bis („Kolmandate isikute mõju klubi üle“) on alates 1. jaanuarist 2015 sätestatud:

„1. Klubi ei või allkirjastada lepingut, mis annab vastasklubi(de)le ja vice versa või kolmandatele isikutele võimaluse mõjutada töötamist või üleminekuid puudutavate küsimustega seoses klubi sõltumatust või strateegiat või klubi võistkondade sooritusi.

2. FIFA distsiplinaarkomisjon võib käesolevas artiklis sätestatud keeldusid rikkuvatele klubidele määrata karistusi.“

- 16 Sama määrustiku artiklis 18ter („Mängijate majanduslike õiguste kuulumine kolmandatele isikutele“) on alates 1. jaanuarist 2015 sätestatud:

„1. Klubi ega mängija ei või allkirjastada kolmanda isikuga lepingut, mis annab viimasele võimaluse saada endale kas osaliselt või täielikult hüvitisi, mis kuuluvad tasumisele mängija tulevikus toimuva ülemineku korral ühest klubist teise või millega viimane saab mistahes õigusi seoses tulevikus toimuva ülemineku või üleminekul makstava hüvitisega.

2. Lõikes 1 sätestatud keeld jõustub 1. mail 2015.

3. *Lõike 1 kohaldamisalasse kuuluvad lepingud, mis on sõlmitud enne 1. maid 2015, võivad jääda kehtima kuni lepingu lõppemiseni. Pikendada nende kehtivust siiski ei või.*
4. *Lõike 1 kohaldamisalasse kuuluv leping, mis on sõlmitud ajavahemikul 1. jaanuarist 2015 kuni 30. aprillini 2015, ei või kehtida kauem kui üks aasta jõustumisest.*
5. *Hiljemalt 2015. aasta aprilli lõpuks tuleb kõik lõike 1 kohaldamisalasse kuuluvad olemasolevad lepingud sisestada TMSi. Seda liiki lepinguid sõlminud klubid peavad need – tervikuna ja koos kõigi paranduste ja lisadega – üles laadima TMSi, märkides asjassepuutuvate kolmandate isikutega seotud andmed, mängija täisnime ja lepingu kehtivusaja.*
6. *FIFA distsiplinaarkomisjon võib käesolevas lisas sätestatud kohustusi rikkuvatele klubidele või mängijatele määrata distsiplinaarkaristusi.“*
- 17 Seega artikli 18ter kohaselt (i) on selle sättega vastuolus olevate uute lepingute sõlmimine alates 1. maist 2015 täielikult keelatud; (ii) võib lepinguid sõlmida ja need võivad jõustuda ajavahemikul 1. jaanuarist kuni 30. aprillini 2015, ent need ei või jääda kehtima kauemaks kui üheks aastaks allkirjastamisest arvates; (iii) enne 1. jaanuari 2015 sõlmitud ja jõustunud lepingud jäävad kehtima kuni nende kehtivuse lõppemiseni, ent neid ei või pikendada.
- 18 Kolmas isik nende sätete tähenduses on „isik, kes ei ole üleminev mängija, üks kahest klubist, kelle vahel toimub mängija üleminek, ega klubi, kus mängija on olnud varem registreeritud“ (MSÜ määrustik, mõisted, punkt 14).
- 19 Hageja sõlmis 30. jaanuaril 2015 Doyen Sports'iga lepingu, mille kehtivuse lõppemise kuupäevaks määrati 1. juuli 2018. Lepingus nähti ette, kuidas toimub tulevikus kõigi poolte ühisel kokkuleppel valitavate hageja mängijate finantseerimist puudutavate erikokkulepete sõlmimine ning seal reguleeriti kolme nimeliselt nimetatud mängija majanduslike õiguste üleandmine; lepingu kohaselt omandas Doyen Sports 30% nende mängijate „võistlustel kasutamise õigustest [ingl. k. *federative rights*] tekkivast finantsväärtusest“ ning hageja võttis endale kohustuse mitte loovutama „iseseisvalt ja omatahtsi“ kolmandatele isikutele talle kuuluvat osa nende mängijate majanduslikes õigustes.
- 20 Doyen Sports pöördus 3. aprillil 2015 kolme kostja vastu tribunal de commerce francophone de Bruxelles'i (Brüsseli prantsuskeelne kaubanduskohus, Belgia); 8. juulil 2015 astus hageja vabatahtlikult menetlusse.
- 21 Viimane palus kohtul eelkõige tuvastada, et MSÜ määrustiku artiklite 18bis ja 18ter kohaselt keelatud praktikate (*third party ownership*'i või *third party investment*'i) täielik keelamine on õigusvastane vastuolu tõttu liidu õigusega ja konkreetsemalt õigusega kapitali vabale liikumisele, õigusega teenuste vabale liikumisele, õigusega töötajate vabale liikumisele ja konkurentsioigusega;

tuvastada kõigi sellist täielikku keeldu ette nägevate normide tühisus, teha UEFA-le ettekirjutus muuta oma „klubidele litsentsi andmist ja finantsilist ausat mängu (FFP) käsitlevat määrustikku“ selliselt, et *third party ownership*’i või *third party investment*’i praktika oleks sellega kooskõlas, ning mõista vastavalt Belgia vana tsiviilkoodeksi (ancien Code civil) artiklile 1382 – mille kohaselt kohustab tegu, millega tekitatakse teisele isikule kahju, isikut, kelle süül kahju tekkis, selle hüvitama – nimetatud määrustiku artiklite 18*bis* ja 18*ter* kohaldamise tõttu tekkinud kahju eest talle esialgse hüvitisena välja 500 000 eurot.

- 22 7. juulil 2015. aastal sõlmisid hageja ja Doyen Sports 30. jaanuari 2015. aasta lepinguga sarnase lepingu, millega loovutati 25% ühe nimeliselt nimetatud uue mängija majanduslikest õigustest.
- 23 FIFA distsiplinaarkomisjon mõistis 4. septembril 2015. aastal hageja kõnealuste lepingute sõlmimise eest eelviidatud artiklite 18*bis* ja 18*ter* rikkumises süüdi; keelas hagejal mängijate registreerimise nelja registreerimisperioodi jooksul ning määras talle 150 000 Šveitsi frangi suuruse trahvi.
- 24 7. jaanuaril 2016 jättis FIFA apellatsioonikomisjon hageja poolt selle otsuse peale esitatud kaebuse rahuldamata.
- 25 Hageja esitas 9. märtsil 2016. aastal selle 7. jaanuari 2016. aasta otsuse peale edasikaebuse Šveitsi spordivahekohtule, kuhu ta pöördus vastavalt FIFA põhikirjas sisalduvale vahekohtuklauslile.
- 26 Tribunal de commerce francophone de Bruxelles (Brüsseli prantsuskeelne kaubanduskohus, Belgia) otsustas 17. novembri 2016. aasta kohtuotsuses, et hageja hagide läbivaatamine ei kuulu tema pädevusse.
- 27 19. detsembril 2016 esitas hageja selle otsuse peale apellatsioonkaebuse.
- 28 Spordivahekohus leidis 9. märtsi 2017. aasta otsuses, et kohaldatavaks õiguseks on
 - FIFA määrustikud ja Šveitsi õigus, sealhulgas inimõiguste ja põhivabaduste kaitse konventsioon (edaspidi „EIÕK“);
 - liidu õigus, eelkõige liikumisvabadust ja konkurentsi puudutavad aluslepingute sätted ning seda välisriigi õiguse imperatiivsete sätetena Šveitsi 18. detsembri 1987. aasta föderaalset seaduse rahvusvahelise eraõiguse kohta artikli 19 tähenduses.
- 29 Spordivahekohus leidis, et MSÜ määrustiku artiklid 18*bis* ja 18*ter* on õiguspärased, vähendas mängijate registreerimise keelu kestust kolme perioodini ning jättis trahvi muutmata.

- 30 Hageja esitas spordivahekohtu 9. märtsi 2017. aasta otsuse tühistamiseks 15. mail 2017 kaebuse Tribunal fédéral'ile (Šveitsi Konföderatsiooni kõrgeim kohus). Viimane jättis kaebuse 20. veebruari 2018. aasta kohtuotsusega rahuldamata.
- 31 Cour d'appel de Bruxelles'is (Brüsseli apellatsioonikohus, Belgia) nõudis hageja kolmelt kostjalt tsiviilkoodeksi artikli 1382 jj alusel kahju hüvitamist. Ta leidis, et kolm kostjat rikkusid liidu õigust, takistades tal *third party investment*'i või *third party ownership*'i lepingute sõlmimist, et liidu õiguse sellise rikkumise tõttu jäi ta ilma ühest võimalusest saada finantse või areneda ning et distsiplinaarkaristused tekitasid kahju.
- 32 See, et puudus võimalus tugevdada uute mängijate värbamisega oma võistkonna tuumikut, takistas võistkonna sportlikku arengut. Samuti ei saanud klubi kolme järjestikuse perioodi jooksul registreerida uusi noori ega pikendada klubis juba olevate noorte registreeringuid, mille tagajärjeks oli kümnekonna võistkonna võistlustel osalemise registreeringute tühistamine ja mängudel osalemata jätmine, mis kõik tõi kaasa uute saabujate poolt makstavatest liitumistasudest ning klubi korraldatavate mängude ajal kogutavatest sissepääsutasudest tuleneva tulu saamata jäämise.
- 33 Hageja palus apellatsioonikohtul tuvastada, et MSÜ määrustiku artiklid 18*bis* ja 18*ter* on õigusvastased vastuolu tõttu liidu õiguse ja EIÕKga, millega kaasneb tema hinnangul FIFA vastutus.
- 34 Ta on esitanud 13 väidet:
- 1) rikutud on õigust kapitali vabale liikumisele;
 - 2) rikutud on õigust teenuste vabale liikumisele;
 - 3) rikutud on õigust töötajate vabale liikumisele;
 - 4) rikutud on ELTL artiklit 102;
 - 5) rikutud on ELTL artiklit 101;
 - 6) rikutud on EIÕKga tagatud omandiõigust;
 - 7) UEFA „finantsilise ausa mängu“ eeskiri on õigusvastane vastuolu tõttu liidu õigusega (ELTL artiklitega 63, 101 ja 102);
 - 8) karistused on õigusvastased vastuolu tõttu „Euroopa Liidu põhivabadustega“;
 - 9) karistused on õigusvastased vastuolu tõttu proportsionaalsuse põhimõttega;
 - 10) karistused on õigusvastased vastuolu tõttu karistuste individuaalsuse põhimõttega;

- 11) spordivahekohus ei vasta Euroopa Liidu põhiõiguste harta artiklis 47 ja EIÕK artiklis 6 ette nähtud sõltumatuse ja erapooletuse nõuetele;
- 12) selle vahekohtumenetluse kohustuslikkus suurendas Euroopa Liidu põhiõiguste rikkumiste mõju ning laiemalt jättis need pooled neile tagatud liidu õigustest ilma;
- 13) spordivahekohtu 9. märtsi 2017. aasta otsust ei ole täidetavaks tunnistatud.
- 35) Nagu apellatsioonikohus märkis, leiab hageja samuti, et MSÜ määrustiku artiklid 18*bis* ja 18*ter* on vastuolus mitme ELT lepingu ja EIÕK sättega. Esimene, teine, kolmas ja neljas väide puudutavad põhivabaduste rikkumist. Neljas ja viies väide puudutavad konkurentsioigust. Kuues väide seondub EIÕKga tagatud omandiõigusega. Kaheksas väide puudutab distsiplinaarkaristuste õiguspärasust. Väited 9–13 puudutavad (i) FIFA poolt hagejale määratud distsiplinaarkaristuste ja (ii) vahekohtu otsuse kooskõla liidu õigusega.
- 36) Liidu õigusega tagatud õigustega seoses väidab hageja eelkõige, et vaidlusalune keeld takistab kapitali vaba liikumist, sest nagu käesoleval juhul, ei saa Malta *third party owner* selle tõttu Belgia klubisse investeerida. See keeld piirab teenuste vaba liikumist, kuna deflatsiooniefekt, mida see „mängijate“ kuludele (palgad, üleminekud jne) avaldab, toob kaasa teenuste mahu vähenemise. Ta leiab, et *third party ownership*'i keeld piirab teatavate Euroopa kodanike (profijalgpallurid, kelle rahvusvaheline üleviimine oleks *third party ownership*'i toel võimalikuks osutunud) võimalusi lahkuda oma päritoluliikmesriigist selleks, et leida töö mõnes teises liikmesriigis asutatud klubis. Ta leiab, et need kapitali, teenuste ja töötajate vaba liikumise piirangud ei saa kuidagi olla põhjendatavad ülekaaluka avaliku huviga.
- 37) Konkurentsioigusega seoses märgib ta ELTL artikli 102 kohta, et kuivõrd FIFA on endale võtnud ainuõiguse üleminekute turgu reguleerida (ja laiendada seda regulatiivset tegevust ka sel turul olevatele kolmandatele isikutele), on vaieldamatu, et tal on turgu valitsev seisund. Kuritarvitamine seisneb selles, et asjaomaselt turult tõrjutakse täielikult välja kõik juba tegutsevad või potentsiaalsed turuosalised, kes ei ole klubid, et reserveerida see turg oma liikmetele ehk klubidele.
- 38) ELTL artikli 101 osas leiab ta, et artiklid 18*bis* ja 18*ter*, mida saab käsitada UEFA osalusel FIFA liikmete vahel sõlmitud kokkuleppe tulemusena, tekitavad konkurentsipiiranguid. Investeeringuvabaduse piirangud piiravad vabadust klubisid finantseerida ning annavad hoobi konkurentsi põhiõlemusele: piiratakse klubide tegevust värbamisstrateegia kujundamisel. Selle all kannatavad toote „jalgpall“ tarbijad, kes saavad halvema kvaliteediga toote.
- 39) FIFA, kes peab tõendama, et *third party ownership*'i või *third party investment*'i praktika täielik keelamine on tema legitiimsete eesmärkide saavutamiseks põhjendatud ja proportsionaalne, ei ole seda tõendanud.

- 40 Karistuste õiguspärasusega seoses leiab hageja, et mistahes karistus, mille aluseks on liidu vabadusi rikkuv norm, rikub ka ise neid vabadusi.
- 41 FIFA vaidleb kõigile hageja esitatud väidetele vastu ning leiab eelkõige, et spordivahekohtu 9. märtsi 2017. aasta otsuse seadusjõu positiivne mõju ei luba selles menetluses *third party ownership*’i keelu õiguspärasust uuesti vaidlustada.
- 42 Esimese kuni kuuenda ja kaheksanda väite osas leidis cour d’appel de Bruxelles (Brüsseli apellatsioonikohus), et kohtute seadustiku artikli 1713 lõikest 9 ning sama seadustiku artiklitest 24 ja 28 tuleneb, et välja arvatud juhul, kui riiklik kohus vahekohtu otsuse tühistab, seadusjõustub vahekohtu otsus selle tegemise kuupäeval, ilma et eelnevalt peaks olema läbitud selle täidetavaks tunnistamise menetlus. Käesoleval juhul on vahekohtu otsus lõplik ja seadusjõus pärast seda, kui Tribunal fédéral (Šveitsi Konföderatsiooni kõrgeim kohus) 20. veebruaril 2018. aastal selle tühistamise nõude rahuldamata jättis. Vahekohtu otsuses on aga käsitletud vaidlusalust küsimust määrustiku artiklite 18*bis* ja 18*ter* kooskõlast liidu õigusega, milline küsimus esitati samas sõnastuses apellatsioonikohtule tsiviilõiguslikku vastutust puudutavas hakis.
- 43 Väidete 9–13 osas leidis apellatsioonikohus, et hageja on asjata vaidlustanud spordivahekohtu poolt määratud distsiplinaarkaristuste ja vahekohtu otsuse kehtivuse. Spordivahekohtu pädevust ei ole ükski pool vaidlustanud. Seega ei ole põhjendatud väide, et distsiplinaarkaristused on vahekohtumenetluse kohustuslikkuse tõttu õigusvastased. Viimaks ei ole vahekohus Euroopa Kohtu väljakujunenud kohtupraktika kohaselt kohus ELTL artikli 267 tähenduses ega saa seega Euroopa Kohtule eelotsuse küsimusi esitada.
- 44 Apellatsioonikohus leidis, et see, et Belgia või välisriigi vahekohtul puudub Euroopa Kohtu poole pöördumiseks võimalus, mis tuleneb ELTL artiklist 267, nagu Euroopa Kohus seda on tõlgendanud, ei tähenda iseenesest, et selle vahekohtu otsused on vastuolu tõttu EIÕK artikli 6 lõikega 1 kehtetud.
- 45 Ta osutas sellele, et ühes üksikasjalikult põhjendatud 20. veebruari 2018. aasta kohtuotsuses jäi Tribunal fédéral (Šveitsi Konföderatsiooni kõrgeim kohus) kindlaks oma varasemale kohtupraktikale ning leidis, et spordivahekohus on tõepoolest sõltumatu ja erapooletu vahekohus ning pole ühtki põhjust kindlalt väljakujunenud kohtupraktikat ümber vaatama hakata.
- 46 Belgia rahvusvahelise eraõiguse seadustiku artikli 22 lõike 1 kohaselt tunnustatakse kõiki välisriigi kohtuotsuseid Belgias vahetult seadusest tulenevalt ilma mistahes menetluseta. Sellise tunnustamise tagajärjena tunnustatakse Belgias välisriigi kohtuotsuse seadusjõudu. Tribunal fédéral’i (Šveitsi Konföderatsiooni kõrgeim kohus) 20. veebruari 2018. aasta kohtuotsuse seadusjõu mõju tõttu ei saa hageja apellatsioonikohtus vastu vaielda sellele, et spordivahekohus on sõltumatu ja erapooletu kohus või väita, et vahekohtu otsus ei kehti eelkõige vastuolu tõttu proportsionaalsuse põhimõttega.

- 47 Viimaks puudutab täidetavaks tunnistamine üksnes otsuse sundtäitmist ehk selle täitmist sunniga. Vahekohtu otsus ei ole kehtetu üksnes sel põhjusel, et seda ei ole täidetavaks tunnistatud. Seetõttu ei ole põhjendatud väide, et karistused on õigusvastased sel põhjusel, et vahekohtu otsust ei ole täidetavaks tunnistatud (väide nr 13).
- 48 Distiplinaarkaristustega, mille spordivahekohtus MSÜ määrustiku artiklite 18bis ja 18ter alusel määras, karistati hagejat, mitte kolmandaid isikuid, kellele jäi vabadus jalgpalli mängida. Seega ei saa need karistused olla õigusvastased vastuolu tõttu karistuste individuaalsuse põhimõttega (väide nr 10).
- 49 Apellatsioonikohtus leidis niisiis, et liidu õiguse ja EIÕKga tagatud õiguste rikkumist puudutavad väited on vastuvõetamatud või põhjendamatud. FIFA väidetav õigusvastane tegevus ei leidnud seega tuvastamist. Seetõttu ei ole hageja kahju hüvitamise nõue põhjendatud.
- 50 Seega jättis Cour d'appel de Bruxelles (Brüsseli apellatsioonikohtus, Belgia) 12. detsembril 2019. aastal tehtud kohtuotsusega hageja poolt 17. novembri 2016. aasta otsuse peale esitatud apellatsioonkaebuse rahuldamata ning leidis, et viimase nõuded ei olnud põhjendatud.
- 51 Hageja esitas selle kohtuotsuse peale kassatsioonkaebuse.

VI. Põhikohtuasja poolte argumendid

- 52 Hageja on esitanud Cour de cassation'ile (Belgia kassatsioonikohtus) kolm väidet:

A. *Esimene väide*

- 53 Esimeses väites, mis puudutab vahekohtumenetluse kohustuslikkust, väidab hageja, et rikutud on järgmisi sätteid:
- ELL artikli 19 lõige 1;
 - ELTL artiklid 18, 45, 56, 63, 101, 102, 267 ja 344;
 - Euroopa Liidu põhiõiguste harta artiklid 5, 16 ja 47;
 - Euroopa Parlamendi ja nõukogu 26. novembri 2014. aasta direktiivi 2014/104/EL teatavate eeskirjade kohta, millega reguleeritakse liikmesriikide õiguse kohaseid kahju hüvitamise hagisid liikmesriikide ja Euroopa Liidu konkurentsioiguse rikkumise korral artikkel 1, artikli 2 punkt 1, artiklid 4 ja 5;
 - liidu õiguse tõhususe põhimõte;

- eelkõige ELL artiklist 4 ja ELTL artiklist 288 tulenev liidu õiguse esimuslikkuse põhimõte riigisiseste sätete ees;
 - kohtute seadustiku artiklid 23–28 ja artikli 1713 lõige 9;
 - 16. juuli 2004. aasta seaduse rahvusvahelise eraõiguse seadustiku kohta artiklid 22–27;
 - tsiviilseadustiku artiklid 1383 ja 1384;
 - Belgia põhiseaduse (Constitution) artikkel 149.
- 54 Väite esimeses osas osutab hageja sellele, et apellatsioonikohtus väitis ta, et talle ühepoolselt kohustuslikuks tehtud vahekohtumenetlus spordivahekohtus suurendas veelgi liidu põhiõiguste rikkumiste mõju ning laiemalt jättis ta talle tagatud Euroopa õigustest ilma.
- 55 Seoses Rahvusvahelise uisuliidu põhikirjas kehtestatud korraga, mille kohaselt on vaidluste lahendamine spordivahekohtu pädevuses, leidis Euroopa Komisjon asjas AT.40208: International Skating Union’s Eligibility Rules, et „(57) *vaidluste lahendamist puudutavad eeskirjad on ette nähtud [selle liidu] põhikirja artiklis 25, kus on sätestatud, et „spordivahekohtu otsused on lõplikud ja siduvad ning tsiviilasju lahendava kohtu pädevus on välistatud“.* (58) [...] *Vaidluste lahendamist puudutavad eeskirjad suurendavad konkurentsipiiranguid [...]. Komisjon on arvamusel, et vaidluste lahendamist reguleerivad eeskirjad suurendavad vastavuskriteeriumitest tingitud konkurentsipiiranguid [...]. Koosmõjus vastavuskriteeriumitega piiravad vaidluste lahendamist reguleerivad eeskirjad veelgi enam nende kaubandusvabadust ning põhjustavad veelgi enam [Rahvusvahelise uisuliidu] potentsiaalsete konkurentide väljatõrjumist.*“
- 56 Samuti väitis hageja, et 6. märtsi 2018. aasta kohtuotsuses Achmea (C-284/16, EU:C:2018:158) kordas Euroopa Kohus oma seisukohta, et hetkest, mil mängus on liidu õiguse alusnormid, peab vahekohtuinstitsioon alluma tõelisele kohtulikule kontrollile ning järeldas sellest sisuliselt, et liikmesriik rikub liidu õiguse täieliku toime ja liidu õiguse autonoomia tagamise kohustust, kui ta sõlmib kokkuleppe, millega allutab end teatavat liiki vahekohtumenetlusele. Isegi kui tegemist on „kaubandusarbitraažiga“, mille aluseks on poolte autonoomne tahe, on vältimatult vajalik kohtuliku kontrolli olemasolu koos võimalusega esitada eelotsuse küsimusi, mis võimaldab tagada Euroopa Liidu avaliku korra järgimise. Samavõrd (või veelgi enam) kui kahe liikmesriigi vahelise kahepoolse lepinguga kohustuslikuks tehtud vahekohtumenetlus, takistab liidu õiguse täielikku toimet ja piirab liidu õiguse autonoomiat FIFA põhikirjaga kehtestatud kohustus pöörduda spordivahekohtusse, takistades eelkõige Euroopa Liidu Kohtule eelotsuse küsimuste esitamist.
- 57 Hageja märgib, et vaidlustatud kohtuotsuses ei ole ühegi põhjendusega vastatud väitele, mis puudutab seda, et kohustuslik vahekohtumenetlus spordivahekohtus koosmõjus Tribunal fédéral’i (Šveitsi Konföderatsiooni kõrgeim kohus) poolt

teostatava õiguspärasuse kontrolli äärmiselt piiratud ulatusega takistab liidu õiguse täielikku kohaldamist. Seega ei ole otsus nõuetekohaselt põhjendatud (põhiseaduse artikkel 149).

- 58 Esimese väite teises osas heidab hageja ette seda, et vaidlustatud kohtuotsuses on jäetud hindamata, kas spordivahekohtu 9. märtsi 2017. aasta otsus, mis selles kohtuotsuses seadusjõus olevaks loeti, vastab liidu õiguse alusnormidele, kuigi selle vahekohtu otsuse kooskõla liidu õigusega ei ole kontrollitud.
- 59 Vastavalt ETLT artiklis 344 sõnastatud põhimõttele peavad kõik liikmesriigid – sealhulgas Belgia – aluslepingute tõlgendamist või kohaldamist käsitlevaid vaidlusi lahendama ainult aluslepingutes ette nähtud meetoditega (6. märtsi 2018. aasta kohtuotsus Achmea, C-284/16, EU:C:2018:158, punkt 31). Teisalt iseloomustab liidu õigust „*asjaolu, et see tuleneb aluslepingutega loodud iseseisvast õigusallikast, selle esimene liikmesriikide õiguse suhtes ning liikmesriikide ja nende kodanike suhtes kohaldatavate paljude sätete vahetu õiguspärasus [...] Liidu õiguskorra eripärade ja autonoomia säilitamise tagamiseks on aluslepingutes kehtestatud kohtusüsteem, mille eesmärk on kindlustada liidu õiguse tõlgendamise järjepidevus ja ühtsus*“ (6. märtsi 2018. aasta kohtuotsus Achmea, C-284/16, EU:C:2018:158, punktid 33 ja 35).
- 60 Vastavalt ELL artikli 19 lõikele 1 on liikmesriikide kohtute ja Euroopa Kohtu ülesanne tagada liidu õiguse täielik kohaldamine kõikides liikmesriikides. Täpsemalt on sel viisil kavandatud kohtusüsteemi alustala ETLT artiklis 267 ette nähtud eelotsusemenetlus (6. märtsi 2018. aasta kohtuotsus Achmea, C-284/16, EU:C:2018:158, punktid 36 ja 37).
- 61 Kuigi kohtuotsuse seadusjõu põhimõtte rakendamise tingimused tuleb menetlusautonoomia põhimõttest tulenevalt sätestada liikmesriikide õiguskordades, ei tohi need tingimused „*olla ebasoodsamad võrreldes tingimustega, mis kehtivad siseriiklikele asjaoludele (võrdväarsuse põhimõte), ega tohi olla sätestatud selliselt, et nad muudavad ühenduse õiguskorraga antud õiguste kasutamise praktiliselt võimatuks või ülemäära keeruliseks (tõhususe põhimõte)*“ (3. septembri 2009. aasta kohtuotsus Fallimento Olimpclub, C-2/08, EU:C:2009:506, punkt 24).
- 62 Kuigi juhul, kui asjaomaste poolte autonoomsest tahtest tulenevalt lahendatakse nende vaidlus otsusega, mille teeb vahekohtus, mida ei saa käsitada „liikmesriigi kohtuna“ ETLT artikli 267 tähenduses, ja millel ei ole seega õigust eelotsusetaotlusega Euroopa Kohtu poole pöörduda, võivad liikmesriikide kohtud vahekohtu otsuste üle teostada üksnes piiratud kontrolli, on see nii vaid „*eeldusel et kontrolli käigus on võimalik liidu õiguse alusnorme analüüsida ja vajaduse korral nende kohta Euroopa Kohtule eelotsusetaotlus esitada*“ (6. märtsi 2018. aasta kohtuotsus Achmea, C-284/16, EU:C:2018:158, punktid 54 ja 55). See liidu õiguse alusnormidele ja iseäranis Euroopa avaliku korra normidele vastavuse kontroll on veelgi olulisem, kui vahekohtumenetlus on „pealesunnitud“ sellise ühenduse, nagu FIFA, põhikirjaga.

- 63 Kohtute seadustiku artiklid 23–28 ja rahvusvahelise eraõiguse seadustiku artiklid 22–29 ei või takistada tõstatamast liikmesriigi kohtutes selliseid mõnes teises menetluses vahekohtu poolt lahendatud küsimusi, mis puudutavad eelkõige töötajate vaba liikumise (ELTL artikkel 45 ja harta artikkel 15), teenuste osutamise vabaduse (ELTL artikkel 56 ja harta artikkel 16), kapitali vaba liikumise (ELTL artikkel 63) ja konkurentsioigusega (ELTL artiklid 101 ja 102) seotud liidu õiguse avaliku korra sätete tõlgendamist. Kohtuotsuse seadusjõu põhimõtte kohaldamine selliselt, et Belgia kohtul on keelatud kontrollida, ega Tribunal fédéral'i (Šveitsi Konföderatsiooni kõrgeim kohus) kontrolli läbinud spordivahekohtu otsus ei riku liidu õiguse alusnorme ja esitada selleks vajadusel Euroopa Kohtule eelotsuse küsimusi, tekitaks eelnimetatud valdkondades liidu õiguse tõhusal kohaldamisel takistusi, mis ei saa olla põhjendatavad õiguskindluse põhimõttega ning seega tuleb seda pidada liidu õiguse tõhususe põhimõttega vastuolus olevaks (3. septembri 2009. aasta kohtuotsus Fallimento Olimpiclub, C-2/08, EU:C:2009:506, punktid 30 ja 31).
- 64 Lisaks sellele tuleneb direktiivi 2014/104/EL artiklist 1, artikli 2 punktist 1 ning artiklitest 4 ja 5, et liidu õigusega on tagatud, et igäiks, kellele on tekkinud kahju konkurentsioiguse (ehk ELTL artiklite 101 ja 102) rikkumise tõttu, saaks tõhusalt kasutada oma õigust nõuda kahju täielikku hüvitamist ning tõhususe põhimõtte kohaselt tuleb liikmesriigi materiaalõigus- ja menetlusnorme kohaldada nii, et see ei muudaks selle õiguse kasutamist võimatuks või ülemäära keeruliseks.
- 65 Niisamuti on harta artikli 47 kohaselt igäihel, kelle liidu õigusega tagatud õigusi või vabadusi rikutakse, õigus tõhusale õiguskaitsevahendile sõltumatus ja erapooletus seaduse alusel moodustatud kohtus.
- 66 Sellest järeldub, et kuivõrd vaidlustatud kohtuotsuses on leitud, et FIFA poolt liidu õiguse ja EIÕKga tagatud õiguste rikkumist puudutavad väited on vastuvõetamatud või põhjendamatud, hindamata seda, kas vahekohtu otsus on kooskõlas liidu õiguse alusnormidega, mida hageja väidab olevat rikutud ja mille rikkumisega tekitatud kahju hüvitamist ta nõuda saab, on see kohtuotsus vastuolus kõigi selles väites osutatud sätetega, välja arvatud põhiseaduse artikkel 149 (põhjendamiskohustus).

B. Teine väide

- 67 Teises väites, mis puudutab seda, et vaidlustatud kohtuotsusega jäeti ekslikult rahuldamata tema poolt UEFA vastu esitatud kahju hüvitamise nõue, tugineb hageja järgmiste sätete rikkumisele:
- põhiseaduse artikkel 149;
 - ELTL artiklid 101 ja 102;
 - Euroopa Parlamendi ja nõukogu 26. novembri 2014. aasta direktiivi 2014/104/EL teatavate eeskirjade kohta, millega reguleeritakse

liikmesriikide õiguse kohaseid kahju hüvitamise hagnosis liikmesriikide ja Euroopa Liidu konkurentsioiguse rikkumise korral, artikli 1 lõige 1, artiklid 2, 3, 4, 5 ja 11.

– tsiviilseadustiku artiklid 1382, 1383 ja 1384.

- 68 Väite esimeses osas väidab hageja, et UEFA toetas aktiivselt *third party ownership*'i või *third party investment*'i lepingute keelamist. Tingimuste võrdväarsuse teooria kohaselt tuleb seega lugeda, et UEFA on vähemalt kaudselt osalenud hagejale mitmesuguse kahju tekitamises ning seetõttu vastutab tema ees selle hüvitamise eest. Kuna direktiivi 2014/104 artikli 11 lõike 1 tähenduses on UEFA üks „[ettevõtjatest], kes on rikkunud konkurentsioigust ühiselt“, tuleb teda pidada nende rikkumistega tekitatud kahju eest solidaarselt vastutavaks ning seetõttu peab ta kahju täies ulatuses hüvitama.
- 69 Teises osas väidab hageja, et vaidlustatud kohtuotsuses sedastati, et FIFA on „Šveitsi õiguse alusel asutatud mittetulundusühing, mis ühendab vastavates riikides jalgpalli korralduse ja järelevalve eest vastutavaid riikide alaliituseid“ ning et UEFA on „mittetulundusühing, mis ühendab Euroopa riikide alaliituseid“. Kokkuvõttes väidab hageja, et UEFA on alaliitude ühendus, olles ise FIFA liige. UEFA selle väitega ei nõustu.
- 70 ELTL artiklitel 101 ja 102 on vahetu õigusemõju eraõiguslike isikute vahelistele suhetele ja nendest sätetest tulenevad isikutele õigused, mida riigisiseseid õiguskorrad peavad kaitsma (Euroopa Kohtu 14. märtsi 2019. aasta kohtuotsus Skanska Industrial Solutions jt, C-724/17, EU:C:2019:204, punkt 24, ja 5. juuni 2014. aasta kohtuotsus Kone jt, C-557/12, EU:C:2014:1317, punkt 20). Nende sätete täielik toime ja eriti neis sätestatud keeldude soovitatav mõju muutuks küsitavaks, kui igaüks, kellele on konkurentsipiirava või kahjustava lepingu või tegevusega kahju tekitatud, ei saaks talle tekitatud kahju hüvitamist nõuda (Euroopa Kohtu 14. märtsi 2019. aasta kohtuotsus Skanska Industrial Solutions jt, C-724/17, EU:C:2019:204, punkt 2[5]). Õigust kahju täielikule hüvitamisele kinnitavad direktiivi 2014/104/EL artiklid 1, 2, 3 ja 4.
- 71 ELTL artikli 101 kohaldamisega seoses väidab hageja, et teatava ühenduste ühenduse igast otsusest tulenevad kohustused selle liikmetele ning viimased peavad seda otsust järgima ja tagama selle järgimise, mis tähendab seda, et nad on selle otsuse kaasautoriteks samamoodi nagu see ühenduste ühendus, kus see otsus tehti (Üldkohtu 26. jaanuari 2005. aasta kohtuotsus Piau vs. komisjon, T-193/02, EU:T:2005:22, punkt 75). Seejuures ei ole nõutav, et ühenduse liikmed oleksid realselt rikkumises osalenud, vaid piisab üksnes sellest, kui ühendusel on oma sise-eeskirjade kohaselt võimalus oma liikmetele kohustusi panna (Euroopa Kohtu 16. novembri 2000. aasta kohtuotsus Finnboard vs. komisjon, C-298/98 P, EU:C:2000:634).
- 72 ELTL artikli 102 kohaldamisega seoses väidab hageja, et FIFA kehtestatud eeskirjad, mille kohaselt on *third party ownership* või *third party investment*

lepingud keelatud, võivad olla käsitatavad artikli 102 tähenduses ka kollektiivse turgu valitseva seisundi kuritarvitamisena, milles osalevad nii FIFA kui UEFA, kuna viimane on oma põhikirja kohaselt FIFA liige ning riikide alaliidud või klubisid ühendavad alaliidud käituvad turuosaliste ja tarbijate suhtes ühe kollektiivse üksusena.

- 73 ELTL artikli 102 ja direktiivi 2014/104 artikli 11 lõike 1 kohaselt võib ühise turgu valitseva seisundi kuritarvitamises ehk „ühises rikkumises“ osalemine seisneda ka „passiivses kaasaaitamises“ ja isegi „tegevuse vaikivas heaks kiitmisel“, ilma et oleks nõutav, et ettevõtjal endal oleks otsustus-, tegutsemis- või karistamispädevust turgu valitseva seisundi kuritarvitamise elluviimisel.
- 74 Hageja hinnangul järeldub sellest, et *third party ownership*’i või *third party investment*’i keelu rakendamisega tekitatud kahju eest UEFA vastutuse täielik välistamine ei ole õiguslikult põhjendatud.

C. Kolmas väide

- 75 Kolmandas väites heidab hageja ette seda, et vaidlustatud kohtuotsusega jäeti rahuldamata tema hagi URBSFA vastu ning leiti ekslikult, et tingituna spordivahekohtu 9. märtsi 2017. aasta otsuse seadusjõuga kaasnevast tõendusjõust oli hagejal kohustus tõendada, et MSÜ määrustiku artiklid 18*bis* ja 18*ter* on liidu õigusega vastuolus, ent selliseid tõendeid ta ei esitanud.
- 76 Hageja osutab järgmiste sätete rikkumisele:
- põhiseaduse artikkel 149;
 - ELL artikli 19 lõige 1;
 - ELTL artiklid 18, 45, 56, 63, 101, 102, 267 ja 344
 - harta artiklid 15, 16 ja 47;
 - Euroopa Parlamendi ja nõukogu 26. novembri 2014. aasta direktiivi 2014/104/EL teatavate eeskirjade kohta, millega reguleeritakse liikmesriikide õiguse kohaseid kahju hüvitamise hagisid liikmesriikide ja Euroopa Liidu konkurentsioiguse rikkumise korral, artikkel 1 ning artikli 2 punktid 1, 4 ja 5;
 - Euroopa Liidu õiguse tõhususe põhimõte;
 - eelkõige ELL artiklist 4 ja ELTL artiklist 288 tulenev põhimõte, mille kohaselt on Euroopa Liidu õigus liikmesriigi sätete ees esimuslik;
 - kohtute seadustiku artiklid 23–28, 870 ja artikli 1713 lõige 9;

- tsiviilseadustiku artiklid 1165 ja 1315, artikli 1350 lõige 3 ning artiklid 1352, 1382 ja 1383.
- 77 Hageja väidab, et juhul kui tuvastatakse ELTL artikliga 63 tagatud kapitali vaba liikumise piirang, mille põhjuseks võib olla ELTL artikliga 101 keelatud kartell, kokkulepe või otsus, siis tuleb selle piirangu tekitajal tõendada, et see on põhjendatud õiguspäraste eesmärkidega ning nende eesmärkide saavutamiseks proportsionaalne.
- 78 Kui poolte vahel seadusjõus oleval vahekohtu otsusel on tõendusjõud vaidluse poolteks mitte olnud kolmandate isikute suhtes ning nad võivad sellele kui tõendile tugineda, ei või nendest sätetest tulenev tõendusjõud siiski pärssida liidu õiguse sätete tõhusust.
- 79 Hageja väitel järeldeb sellest, et need sätted ei saa kaasa tuua olukorda, kus seda, et FIFA otsusest tingitud kapitali vaba liikumise piirang ei ole õiguspäraste eesmärkidega põhjendatav ega nende eesmärkide suhtes proportsionaalne, peab tõendama selle piirangu tõttu kannatanud pool ja seda tingituna tõendusjõust, mis on spordivahekohtu otsusel, mille tühistamise nõude jättis rahuldamata Tribunal fédéral (Šveitsi Konföderatsiooni kõrgeim kohus) ehk kohus, mis erinevalt Belgia kohtutest ei pea ELTL artiklis 267 sätestatud eelotsusetaotlust esitama.
- 80 Nende sätete kohaldamine nii, et spordivahekohtu otsusele omistatakse tõendusjõud küsimuses, kas MSÜ määrustiku artiklid 18*bis* ja 18*ter* on kooskõlas kapitali vaba liikumise, teenuste osutamise vabaduse ja töötajate vaba liikumise põhimõtete ning ELTL artiklitega 101 ja 102, tooks kaasa selle, et Belgia kohtutes, kes saavad – ja peavad – liidu õiguse tõlgendamist puudutavate küsimustega pöörduma Euroopa Kohtu poole, lasuks piirangute tõttu kannatanud isikul kohustus tõendada, et meetmel puudub õiguspärane eesmärk või et see ei ole taotletava eesmärgi saavutamiseks proportsionaalne. See takistaks märkimisväärselt selle valdkonna liidu õigusnormide tõhusat kohaldamist ning seega tuleks seda käsitada liidu õiguse tõhususe põhimõttega vastuolus olevana.
- 81 Kuna vaidlustatud kohtuotsuse tegemisel keelduti Euroopa Kohtule eelotsuse küsimuste esitamisest, on see vastuolus kõigi selles väites osutatud sätetega.
- 82 Kostjad leiavad, et kõik väited on vastuvõetamatud.

VII. Cour de cassation'i (Belgia kassatsioonikohus) hinnang ja eelotsusetaotluse esitamise põhjendus

A. Esimene väide

- 83 Cour de cassation (Belgia kassatsioonikohus) leiab, et distsiplinaarkaristuste õigusvastasuse väite esimene osa, mis puudutab vahekohtumenetluse kohustuslikkust, ei ole põhjendatud, kuna apellatsioonikohus on sellele vastanud,

sedastades, et hageja oli pärast vaidluse tekkimist spordivahekohtu pädevusega nõustunud ning selle vahekohtu pädevust ei vaidlustanud mitte ükski pool.

- 84 Mis puudutab väite teist osa, siis leiab Cour de cassation (Belgia kassatsioonikohus), et vastuvõetamatuse vastuväitega ei saa nõustuda. FIFA vastu esitatud hageja nõuete rahuldamata jätmist ei ole vaidlustatud kohtuotsuses põhjendatud mitte sellega, et hageja ei esitanud tõendeid liidu õiguse rikkumist puudutavate etteheidete kohta, vaid sellega, et 9. märtsi 2017. aasta vahekohtu otsuse seadusjõud keelab apellatsioonikohtul ümber hinnata seda, kas MSÜ määrustiku artiklid 18*bis* ja 18*ter* on selle õigusega kooskõlas.
- 85 ELL artikli 19 lõikest 1 tuleneb, et Euroopa Liidu Kohus tagab, et aluslepingute tõlgendamisel ja kohaldamisel austatakse õigust; liikmesriigid näevad ette tulemusliku õiguskaitse tagamiseks vajaliku kaebeõiguse liidu õigusega hõlmatud valdkondades.
- 86 Vastavalt harta artiklile 47 on igatüüpi, kelle liidu õigusega tagatud õigusi või vabadusi rikutakse, õigus tõhusale õiguskaitsevahendile kohtus.
- 87 Direktiivis 2014/104/EL on sätestatud:
- artikli 1 lõikes 1, et kõnealune direktiiv sätestab teatavad eeskirjad, mis on vajalikud selle tagamiseks, et kõik isikud, kes on kahju kannatanud selle tõttu, et ettevõtja või ettevõtjate ühendus on rikkunud konkurentsioigust, saaksid tõhusalt kasutada oma õigust nõuda, et see ettevõtja või ühendus nimetatud kahju täielikult hüvitaks; see sätestab eeskirjad, millega soodustatakse moonutatamata konkurentsi siseturul ja kõrvaldatakse selle nõuetekohase toimimise takistused, tagades kõikjal liidus võrdväärse kaitse kõigile, kes sellist kahju on kannatanud;
 - artikli 2 punktis 1, et kõnealuses direktiivis tähistatakse mõistega „konkurentsioiguse rikkumine“ ELi toimimise lepingu artikli 101 või 102 rikkumist või liikmesriigi konkurentsioiguse rikkumist;
 - artiklis 4, et liikmesriigid tagavad kooskõlas tõhususe põhimõttega, et kõik kahju hüvitamise hagidega seotud riigisisised eeskirjad ja menetlused töötatakse välja ja neid kohaldatakse nii, et need ei muuda praktiliselt võimatuks ega liiga keerukaks võimalust kasutada liidu õiguses sätestatud õigust konkurentsioiguse rikkumisega tekitatud kahju täielikule hüvitamisele ning et võrdväarsuse põhimõtte kohaselt ei tohi ükski ELi toimimise lepingu artikli 101 või 102 rikkumisega tekitatud kahju hüvitamise hagidega seonduv riigisisene eeskiri või menetlus olla väidetavalt kahju kannatanud isikute jaoks ebasoodsam kui eeskiri või menetlus, mida kohaldatakse samalaadsete liikmesriigi õiguse rikkumisest tulenevate kahju hüvitamise hagide suhtes.
- 88 Euroopa Kohus osutas 23. märtsi 1982. aasta kohtuotsuses Nordsee (102/81, EU:C:1982:107) sellele, et oluline on ühenduse õiguse järgimine kõigi liikmesriikide territooriumil, ja niisiis ei ole lepingupooltel vabadust sellest kõrvale kalduda, ning juhtis tähelepanu sellele, et kui lepingupõhine vahekohus

tõstatab ühenduse õiguse küsimusi, võib tavalistel kohtutel tekkida vajadus neid küsimusi analüüsida kas koostöö raames, mida nad vahekohtutega teevad eelkõige selleks, et abistada viimaseid teatavates menetlustoimingutes või kohaldatava õiguse tõlgendamisel või vahekohtu otsuse – olenevalt juhust rohkem või vähem ulatusliku – kontrollimise raames, mis on nende kohus apellatsioonkaebuse, vaidlustamise, välisriigi kohtuotsuse täitmise või mis tahes muu kohaldatava riigisisese õigusega ette nähtud õiguskaitsevahendi või kontrollivormi korral.

- 89 Euroopa Kohus märkis 6. märtsi 2018. aasta kohtuotsuses Achmea (C-284/16, EU:C:2018:158), et liidu õiguskorra eripärade ja autonoomia säilitamise tagamiseks on aluslepingutes kehtestatud kohtusüsteem, mille eesmärk on kindlustada liidu õiguse tõlgendamise järjepidevus ja ühtsus, et selles kontekstis on liikmesriikide kohtute ja Euroopa Kohtu ülesanne ELL artikli 19 kohaselt tagada liidu õiguse täielik kohaldamine kõikides liikmesriikides ning nende õiguste kohtulik kaitse, mis on liidu õigusega isikutele antud ning et täpsemalt on sel viisil kavandatud kohtusüsteemi alustala ELTL artiklis 267 ette nähtud eelotsusemenetlus, mille eesmärk on Euroopa Kohtu ja liikmesriikide kohtute vahelise dialoogi loomise teel tagada liidu õiguse tõlgendamise ühtsus ning võimaldada seeläbi kindlustada selle järjepidevus, täielik õigusmõju ja autonoomia ning lõpuks ka aluslepingutega kehtestatud õiguse ainuomane olemus.
- 90 Nimetatud kohus leidis 7. aprilli 2022. aasta kohtuotsuses Avio Lucos (C-116/20, EU:C:2022:273) esiteks, et selleks, et tagada nii õiguse ja õigussuhete stabiilsus kui ka korrakohane õigusemõistmine, on nimelt oluline, et kohtulahendeid, mis on jõustunud pärast olemasolevate õiguskaitsevahendite ammendamist või selleks sätestatud tähtaegade möödumist, ei oleks enam võimalik vaidlustada. Sellest lähtuvalt ei kohusta liidu õigus liikmesriigi kohut jätma kohaldamata riigisiseseid menetlusnormid, mis omistavad kohtulahendile seadusjõu, isegi mitte siis, kui see võimaldaks heastada liidu õigusega vastuolus oleva riigisisese olukorra. Teiseks tuleb kohtuotsuse seadusjõu põhimõtte rakendamise tingimused liikmesriikide menetlusautonoomia põhimõttest tulenevalt sätestada liikmesriikide õiguskordades. Need ei tohi aga olla ebasoodsamad kui need, mis reguleerivad samalaadseid riigisiseseid olukordi (võrdväarsuse põhimõtte), ega tohi muuta liidu õiguskorraga antud õiguste kasutamist tegelikult võimatuks või ülemäära raskeks (tõhususe põhimõtte).
- 91 Pärast seda, kui vaidlustatud kohtuotsuses on sedastatud, et „kohtute seadustiku artikli 1713 lõikest 9 tuleneb, et „vahekohtu otsusel on pooltevahelistele suhetele samasugused tagajärjed nagu kohtuotsusel““ ning et „vastavalt kohtute seadustiku artiklitele 24 ja 28 on lõplikul otsusel selle teatavakstegemisest arvates seadusjõud [...] ja et otsus seadusjõustub, kui seda ei saa enam vaidlustada ega edasi kaevata, välja arvatud juhul, kui seaduses on sätestatud teisiti ning võtmata arvesse erakorralisi edasikaebevõimalusi“, on seal leitud, et „neist seaduse sätetest tuleneb, et välja arvatud juhul, kui teine vahekohtu koosseis edasikaebemenetluses vahekohtu otsust muudab või riiklik kohus selle tühistab, seadusjõustub vahekohtu otsus selle tegemise kuupäeval ilma, et eelnevalt peaks olema läbitud selle täidetavaks tunnistamise menetlus“.

- 92 Vaidlustatud kohtuotsuses märgitakse, et 9. märtsi 2017. aasta vahekohtu otsus on lõplik ja seadusjõus, vahekohtu otsuses on käsitletud vaidluse all olnud küsimust määrustiku artiklite 18*bis* ja 18*ter* kooskõlast liidu õigusega, mistõttu on väited, mis puudutavad nende artiklite vastuolu EL toimimise lepingu sätete ja EÕIK esimese lisaprotokolliga selle vahekohtu otsuse seadusjõust tingituna vastuvõetamatud.
- 93 Väite selles osas heidetakse vaidlustatud kohtuotsusele ette seda, et seal ei ole hinnatud, kas spordivahekohtu 9. märtsi 2017. aasta otsus – mis vaidlustatud kohtuotsuses seadusjõus olevaks loeti – on kooskõlas liidu nende õiguse alusnormidega, mida hageja väidab olevat rikutud nii, et selle tulemusena on talle väidetavalt tekkinud kahju, olgugi, et selle vahekohtu otsuse kooskõla nimetatud õigusega ei ole kontrollitud sellisel viisil, mis oleks võimaldanud Euroopa Liidu Kohtule eelotsuse küsimuse esitamist.
- 94 Väite selle osa kohta seisukoha võtmine eeldab ELL artikli 19 lõike 1 tõlgendamist ning enne otsuse tegemist Euroopa Liidu Kohtule käesoleva kohtuotsuse resolutsioonis sõnastatud esimese küsimuse esitamist.

B. Teine väide

- 95 Cour de cassation (Belgia kassatsioonikohus) leiab, et teise väite esimene osa on faktiliselt põhjendamatu, kuna apellatsioonikohus on sellele vastanud, sedastades, et asjaolu, et UEFA vaidlusalust keeldu aktiivselt toetas, on tsiviilõigusliku vastutuse seisukohast tähtsusetu, eriti kuna võttes arvesse hageja kohta paremusjärjestuses 2015. aastal, oli tema osalemine UEFA korraldatud mängudel puhtalt hüpoteetiline.
- 96 Cour de cassation (Belgia kassatsioonikohus) leiab, et teise väite teise osa läbi vaatamiseks peaks ta kontrollima faktilisi asjaolusid, mis väljub tema pädevusest, mistõttu on see väide kassatsioonimenetluse olemusest tuleneval põhjusel vastuvõetamatu.

C. Kolmas väide

- 97 Cour de cassation (Belgia kassatsioonikohus) tunnistab selle vastuvõetavaks, kuna see väide ei nõua temalt vahekohtu otsuse tõendusjõu ümberlukkamiseks hageja poolt esitatud väidete aluseks olevate faktiliste asjaolude hindamist ning kuna ELL artikli 19 lõike 1 rikkumisele tuginev väide on avalikku korda puudutav väide, mille võib esmakordselt esitada Cour de cassation'is (Belgia kassatsioonikohus). Kui see väide on põhjendatud, on selle sätte rikkumine piisav kassatsioonkaebuse rahuldamiseks.
- 98 URBSFA vastu esitatud hageja nõue on vaidlustatud kohtuotsusega rahuldamata jäetud põhjusel, et „kohtuotsus on kolmandate isikute suhtes kehtiv selles tähenduses, et juba üksnes selle olemasolu õiguskorras on kõigile siduv“, et „kohtuotsuse kehtivus kolmandate isikute suhtes tähendab seda, et kui vastupidist

ei tõendata, siis võib kolmas isik – ja võidakse tema vastu – tugineda sellele, et vaidlusaluse küsimuse või vaidlusaluse punkti osas otsustatu on tõendatud“, et „see reegel käib ka vahekohtu otsuse kohta“ ning et hageja ei ole spordivahekohtu 9. märtsi 2017. aasta otsuse tõendusjõudu ümber lükanud.

- 99 Väites heidetakse vaidlustatud kohtuotsusele ette seda, et selles on hagejale pandud kohustus lükata ümber sellest vahekohtu otsusest lähtuv eeldus, et MSÜ määrustiku artiklitest *18bis* ja *18ter* tulenevad piirangud on kooskõlas nende liidu õiguse alusnormidega, mida hageja väidab olevat rikutud nii, et selle tulemusena on talle väidetavalt tekkinud kahju, olgugi, et selle vahekohtu otsuse vastavust liidu õigusele ei ole kontrollitud viisil, mis oleks võimaldanud Euroopa Kohtule eelotsuse küsimuse esitamist.
- 100 Väite selle osa kohta seisukoha võtmine eeldab ELL artikli 19 lõike 1 tõlgendamist. Seega tuleb enne otsuse tegemist esitada Euroopa Liidu Kohtule käesoleva kohtuotsuse resolutsioonis sõnastatud teine küsimus.

TÖÖDOKUMEN